

*О.А. Степаненко,
кандидат економічних наук, доцент,
Міжнародний гуманітарний університет,
м. Одеса, Україна*

УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки питання ефективного управління прибутком підприємства є першочерговими для менеджерів та власників тому, що наявність достатньої кількості коштів безпосередньо впливає на фінансовий стан, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства, його конкурентоздатність та взагалі його розвиток та існування.

Об'єктом дослідження є процес управління прибутком страхової компанії ПАТ «Страхова компанія «АХА-страхування», яка спеціалізується на автострахуванні (КАСКО), майновому страхуванні, страхуванні цивільно-правової відповідальності (ОСГПО), страхуванні, від нещасних випадків, медичному страхуванні й інших видах страхування. У цілому компанія має ліцензії на здійснення більш ніж 25 видів страхування.

Предметом дослідження є існуючі методики оцінки показників, що характеризують процес формування прибутку страхової компанії, а також підвищення економічної ефективності управління на основі фінансового контролю.

Компанія здійснює страхування всіх видів, крім життя, і спеціалізується на класичному майновому страхуванні, комплексному обслуговуванні корпоративних клієнтів, банківському страхуванні, страхуванні автотранспорту й страхуванні від нещасних випадків.

Ефективність управління в страховому бізнесі все більшою мірою залежить від якості й вірогідності фінансового аналізу, методів оцінки й обробки інформації, технології вибору управлінських рішень.

Управління прибутком є процес вироблення й прийняття управлінських рішень по всіх основних аспектах його формування, розподілу, використання й планування в процесі здійснення діяльності страхової компанії [1, с. 231].

Головною метою управління прибутком страхової компанії є пошук шляхів досягнення максимально можливого в рамках соціального аспекту діяльності розміру прибутку. Говорячи про соціальний аспект мається на увазі, що комерційна організація, що здійснює страхову діяльність, не має права максимізувати свій прибуток на шкоду інтересам страхувальників, застрахованих, бенефіціарів, держави й суспільства.

Таким чином, завданнями управління прибутком страхової компанії є:

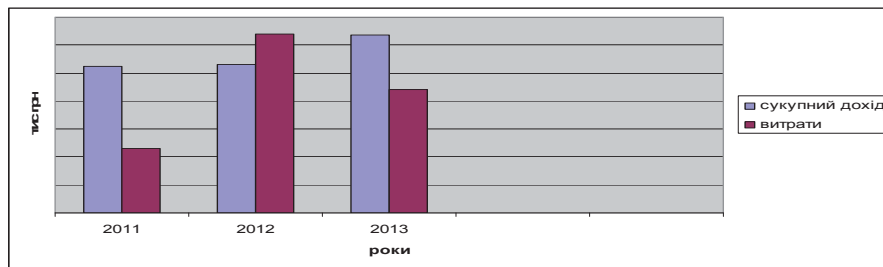
- 1) максимізація розміру прибутку, що формується;
- 2) досягнення оптимальної пропорційності між рівнем формованого прибутку й припустимим рівнем ризику;
- 3) забезпечення високої якості прибутку, що формується;
- 4) виявлення резервів росту суми прибутку, зниження збитковості страхових випадків і підвищення рентабельності діяльності страхової організації;
- 5) виплата необхідного рівня доходу на інвестований капітал страховика;
- 6) забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку страховика в майбутньому періоді;
- 7) постійне зростання ринкової вартості страхової компанії;
- 8) досягнення ефективності програм участі персоналу в прибутку. Програми участі персоналу в прибутку, покликані гармонізувати інтереси власників страхової компанії і його найманих робітників, повинні з однієї сторони ефективно стимулювати трудовий внесок цих працівників у формування прибутку, а з іншого сторони – забезпечувати досить прийнятний рівень їх соціального захисту, який держава в сучасних умовах повністю забезпечити не в змозі [2, с. 31].

Усі розглянуті завдання управління прибутком найтіснішим образом взаємозалежні.

В сучасній Україні страховий ринок є досить великою фінансово-кредитною системою, яка практично ні в чому не уступає банківській сфері. Однак швидкий ріст страхового ринку виявив кілька проблем. Основною невирішеною проблемою страховиків є недосконалість контролю дохо-

дів і видатків, а також відсутність грамотної організованої аналітики ринку. Останнім часом страховий ринок України зіткнувся із новими труднощами, пов'язаними зі світовою фінансовою кризою й соціально-політичною ситуацією в країні.

Наочно баланс прибутків і видатків страхової компанії «Аха-Страховання» представлено на мал. 1.

Мал. 1. Баланс прибутків і видатків ПАТ «Аха-Страховання»

Проаналізувавши всі показники, що характеризують фінансову стабільність ПАТ «Аха-Страховання» слід сказати, що страхова компанія є фінансово нестійкою, тобто всі наявні зобов'язання страховика покриваються за рахунок позикових коштів (внесків страхувальників). А у випадку недостатності позикових коштів, в аналізованій страховій компанії не має достатнього обсягу власних коштів для забезпечення зобов'язань по страховому захисту.

Факторний аналіз – це методика комплексного системного вивчення й виміру впливу факторів на величину результативних показників [3, с. 92].

Одним із прийомів проведення факторного аналізу є прийом елімінування.

Елімінувати – це значить усунути, виключити вплив усіх факторів на величину результативного показника, крім одного [4, с. 207].

В результаті проведеного факторного аналізу впливу таких факторів, як рентабельність продажів, коефіцієнт оборотності й коефіцієнт автономії та рентабельність активів страхової компанії ПАТ «Аха-Страховання» можна сказати, що найбільший вплив на збільшення величини рентабельності активів виявив фактор росту рентабельності продажів, який привів до збільшення резервів діяльності страховика на 0,114 %. При цьому ріст значення коефіцієнта оборотності в цьому випадку привів до збільшення результуючого показника на 0,1 %, що у свою чергу, вплинуло на рентабельність активів, і призупинило подальше його зниження. А такий фактор як коефіцієнт автономії, не виявив впливу на зміну чистого прибутку страховика.

Політика управління прибутком страхової компанії – політика, що реалізує план (програму) дій у сфері визначення пріоритетних напрямків формування, розподілу й використання прибутку, що забезпечують передбачений загальний економічний розвиток страхової організації й задоволення інтересів власників [2, с. 174].

Для зниження збитковості окремих видів страхування й підвищення ефективності діяльності доцільно здійснювати оптимізацію структури страхового портфеля на основі БКГ - Матриці [5].

Розглянуті наступні види послуг, що надаються страховою компанією ПАТ «Аха-Страховання»:

- 1) особисте страхування;
- 2) страхування обов'язкове;
- 3) майнове страхування;
- 4) страхування відповідальності.

Таким чином, у результаті отриманих значень БКГ- матриці, можна зробити наступні висновки:

1) особисте страхування й страхування відповідальності потрапили в категорію «Дійні корови», тобто продукти відрізняються високою ринковою часткою на ринках і невисокими темпами розвитку.

2) обов'язкове страхування потрапило в категорію «Знаки питання». Таким чином, з однієї сторони даний вид страхування характеризується порівняно невисокою відносною ринковою часткою, а з іншого – є перспективною галузю.

3) майнове страхування потрапило в зону «Собаки», що говорить про збитковість даного виду страхування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бланк И. А. Управление прибылью / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2007. – 765 с.
2. Бушуева Ю. Г. Управление прибылью предприятия / Ю. Г. Бушуева, Б. В. Бурлуцкий // Ч.1. – 2006. – 209 с.
3. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / О. О. Шеремет. – К. : Міленіум, 2003. – 160 с.
4. Тварлиани Т. Е., Балакирева В. Ю. Денежные потоки в страховании / Т. Е.Тварлиани, В. Ю. Балакирева. – М. : Финансы и статистика , 2004. – 389 с.
5. Матрица БКГ (матрица BCG). Матрица Бостонской консультативной группы [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://stplan.ru/articles/theory/bkg.htm>

Л. В. Транченко,

доктор економічних наук, професор,

Уманський національний університет садівництва,

м. Умань, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Активний туризм в Україні розвивається як невід’ємна складова туристичної галузі і спрямований на зміцнення здоров’я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини шляхом залучення її до участі у спортивних походах різної складності та змаганнях з техніки спортивного туризму, самодіяльних туристичних подорожах, мандрівних туристичних подорожах активного характеру.

Разом з тим, спортивний та самодіяльний активний туризм є невід’ємною складовою вітчизняної туристичної галузі, сприяє розвитку та поширенню активних форм відпочинку, а отже, має ще й рекреаційні, пізнавальні, виховні, економічні та інші функції. Розвиваючись на межі спорту і активного дозвілля в природному середовищі, активний туризм сприяє розвитку внутрішнього туризму шляхом пропаганди відносно дешевого і одночасно ефективного відпочинку, що в умовах невисоких матеріальних доходів значної частини населення країни надає йому соціально-пріоритетного значення для відповідних державних, громадських та комерційних організацій. Зменшення вартості відпочинку завдяки використанню елементів і засобів спортивного туризму і мінімізації видатків на матеріально-технічну інфраструктуру такого відпочинку по відношенню до вартості відпочинку за традиційними організаційними формами у внутрішньому, зарубіжному та міжнародному туризмі робить його соціально доступним та економічно привабливим для пересічного громадянина і економічно вигідним для організаторів.

Маючи різноманітний ресурсний потенціал, туризм України повинен сприяти зміцненню економіки країни, наповненню державного бюджету, зростанню добробуту українських громадян, збереженню історико-культурної спадщини, піднесенню духовного потенціалу суспільства. Розвиток туризму в Україні суттєво впливає на такі сектори економіки, як транспорт, торгівля, зв’язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів народного споживання, і є одним із найбільш перспективних напрямків структурної перебудови економіки.

За підрахунками Всесвітньої Туристичної Організації, у 2008 році за кількістю прибуттів іноземних туристів Україна займала 22 місце у світі (5,8 млн. осіб, що становить близько 1 % від світових туристичних прибуттів). За прогнозними розрахунками щодо розвитку в’їзного туризму в Україні до 2009 року, його чисельність зросте до 9,3 млн. осіб; прогноз на 2010 рік – 12,1 млн. осіб; прогноз на 2020 рік – 15,0 млн. осіб [1].

Як і для багатьох європейських країн, де найбільш потужними є туристичні потоки між сусідніми державами, так і для України, на перспективу, сукупна частка туристичного обміну з Росією, Білоруссю та Молдовою коливатиметься в межах 60 % в загальних обсягах турпотоків. Говорячи про перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні, необхідно підкреслити, що сучасний